

ну» запросили в якості гостя. Паралельно, участь в заході взяли понад 50 мистецьких колективів.

Наприкінці вересня 2023 року, «Верховина» відвідала Францію із благочинними виступами у Сабле-сюр-Сарт та Ле Мані. Окрім благодійної мети – зібрати кошти на будівництво житла для ВПО, поїздка була спрямована на популяризацію української культури у країнах Європи. За час поїздки вдалось зібрати 12 тисяч євро (що становить близько 480 000 гривень). Кошти вдалось акумулювали завдяки проведеним концертам, продажу сувенірної продукції із українською символікою та внескам меценатів із спільноти комун *Pays Sabolien*, з якими Дрогобич має налагоджені партнерські відносини.

Отже, у часи війни мистецтво виявляється важливим засобом вираження емоцій та рефлексії. Артисти використовують свій талант, щоб відобразити військові події крізь призму акторсько-артистичного компоненту. Мистецтво стає своєрідним свідком історії, віддзеркалюючи дух епохи та впливаючи на колективну свідомість. Водночас, воно може слугувати засобом протесту та відчуттям свободи в умовах обмежень. Відтак, мистецтво в період війни виступає не лише як відображення подій, але і каталізатором змін та символом протистояння.

УДК 78.071.2:780.647.2(477)"19"

*Валерій ШАФЕТА,
Андрій ДУШНИЙ
(Дрогобич)*

ЕТАПИ ДІЯЛЬНОСТІ КОЛЕКТИВНОГО ВИКОНАВСТВА ЗА УЧАСТІ БАЯНА-АКОРДЕОНА НА ЛЬВІВЩИНІ У ХХ СТОЛІТТІ

Входження баяна-акордеона у ансамблеве виконавство Львівщини характеризується специфікою історико-культурної, ситуації, політичними колізіями та зумовленими змінами можливостей самореалізації та соціальних запитів. Пропонуємо окреслити наступні етапи принципового переосмислення соціальних функцій діяльності виконавських колективів регіону з баянно-акордеонним складом:

1) 1920-ті – 1940-ві рр. – період професійного становлення естрадного та джазового українського музичного мистецтва в умовах іноземного панування (естрадні ревію, естрадні капели, теа-джаз, джаз-оркестри, джаз-ансамблі, театри малих форм, театри естради та оперети з акордеонами у складі інструментальних груп);

2) 1940-ті – 1960-ті рр. – баян поширюється в народно-інструментальних колективах, фахових навчальних закладах різних рівнів з фольклорно-академічним репертуаром, у інструментальних групах хорових колективів та ансамблів пісні і танцю в осередках художньої самодіяльності (музичних гуртках при школах, клубах, будинках і палацах культури), естрадні колективи (однорідні та мішані тріо, квартети, ансамблі, оркестри) з акордеонами у складі набувають професійного (філармонійного статусу) та поширюються у аматорських формах клубної системи, профспілкової організації підприємств і виробничих об'єднань, нефахових начальних закладів, установ громадського харчування та розважальних закладів;

3) 1970-ті – 1980-ті рр. – у навчальних колективах до створення репертуару навчальних та академічно-професійних колективів (й прирівняних до них самодіяльних – народних і зразкових) залучаються фахові композитори, поряд зі спеціалістами – диригентами та педагогами, спад наборів у класах домри та балалайки посилює значимість функцій баянів у колективах, з'являються ансамблі студентів та викладачів, що з часом набувають статусу професійних, видаються дидактичні та репертуарні збірки, посібники та підручники, самодіяльні та аматорські колективи відрізняє активність цільової етнографічної роботи у формуванні виконавських програм, естрадні ансамблі відрізняє посилення пошуку національного тембрального образу, вони об'єднуються у самостійні позафілармонійні організації, практикується запис грамплатівок та аудіоальбомів, здобутки колективів регіону набувають національної ваги;

4) 1990-ті рр. – комерціалізація діяльності народно-інструментальних колективів різних напрямків, їх діяльності та репертуару притаманна поліфункційність, розширення гастрольної географії, вихід на міжнародний рівень у конкурсному та фестивальному русі, численними є телевізійні програми та ство-

рення музичних, документальних фільмів за участю ансамблів регіону з баянами-акордеонами у складі, робота з фольклорним матеріалом набуває рис глибшої етнографічної достовірності, зацікавлення цілісним відтворенням дійств, етнічною специфікою, давніми фольклорними взірцями, автентичним інструментарієм, колективи різних напрямків ставлять за мету діяльності популяризацію українського музичного мистецтва, репертуар ансамблів аматорського спрямування повертає патріотичне національно-виховне значення і характеризується притоком професіоналів та інтелігенції як їх учасників;

5) 2000-ні рр. – тенденції до синтезування автентичного, естрадного, аматорського та академічного музикування, опанування фольклорних взірців і цілісних обрядових дійств інших народів, національна спеціалізація інофольклорних колективів (насамперед клезмерських та польських), актуалізація полікультурних синтезів у межах концертних програм, тяжіння до тематичних програм, введення тетралізації, перфомену, візуалізації у чисто інструментальну сферу, яскраве експериментування у галузі оригінальної композиторської творчості, широке залучення етнічно-специфічних, естрадних та ретро-форм до дидактично-навчальної оркестрово-ансамблевої літератури різних рівнів складності, у естрадному мистецтві – рельєфне виділення ретро-лінії, виконання багатомовного репертуару, функціонування у якості малих колективів масштабних во-кально-хореографічних формацій, популяризація ансамблевого виконавства з баянами у складі через записи CD, аудіо альбомів, музичних фільмів та інтернет-мережі, участь та організацію на теренах регіону конкурсних та фестивалевих акцій національного та міжнародного рівня.

Література:

1. Душний А., Пиц Б. Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва: довідник. Дрогобич: Посвіт, 2010. 216 с.
2. Шафета В. Еволюція колективного баянно-акордеонного виконавства Львівщини у контексті музичних національних традицій України ХХ століття: дис. ... канд. мистецтвозн.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Суми, 2021. 272 с.